Perhevapaauudistus ja omaishoito

Sosiaali- ja terveysvaliokunta 22.10.2021

Sari Tervonen
toiminnanjohtaja
Omaishoitajaliitto ry

Esityksen muutostarpeet 1/2

Esitys omaishoitovapaasta TSL 4:7b § on kapeampi kuin muut työvapaat koskien hoidettavaa

- Omaishoitajien ja läheisten piiri on määritelty kapeammaksi kuin muissa omaishoidon työvapaissa (vrt. TSL 4:7a § , myös laki omaishoidon tuesta 2§).
- Lähempänä eteläeurooppalaista käytäntöä samassa taloudessa tapahtuvasta perhehoivasta kuin suomalaista omaishoitoa.

Muutosehdotus: TSL 4:7b §

- Vapaan käyttäjien piirin tulee vastata nykyistä TSL 4:7a § määritelmää omaishoitosuhteesta! Laajennetaan hoidettavan omaisen tai läheisen määritelmää.

  ”… työntekijän *perheenjäsenen tai muun hänelle läheisen henkilön erityistä* huolenpitotarvetta varten.”

Esityksen muutostarpeet 2/2

Esitys omaishoitovapaasta (TSL 4:7b §) on palkatonta, ei korvattavaa ja vain 5 päivää vuodessa.

- Omaishoitovapaan käyttäjistä valtaosa tullee olemaan naisia (Ruotsissa läheishoitovapaan käyttäjistä 70-72 %).
- Vaikutukset kohdistuvat matalapalkka-alojen (nais)työntekijöihin, sillä korkean tulotason (mies)työntekijöillä joustot toimivat paremmin.
- Useat selvitykset (Shemeikka ym./VNK selvitys- ja tutkimustoiminta 2017, STM selvitysraportti Kalliomaa-Puha 2018, Saaren työryhmä/VNK 2018) ovat esittäneet yhdenvertaisuuden edistämiseksi ”Ruotsin mallin” mukaista omaishoitovapaata, joka sisältäisi korvauksen.
- Saattohoitotyöryhmä painotti korvattua saattohoitovapaata ja sellaisen valmistelutyötä (STM-julkaisuja ja muistiota 2021:23)
- Lähes 2/3 yrityksistä haluaisi omaishoitovapaisiin Kela-korvauksen (Taloustutkimus 10/2021).

Muutosehdotus:

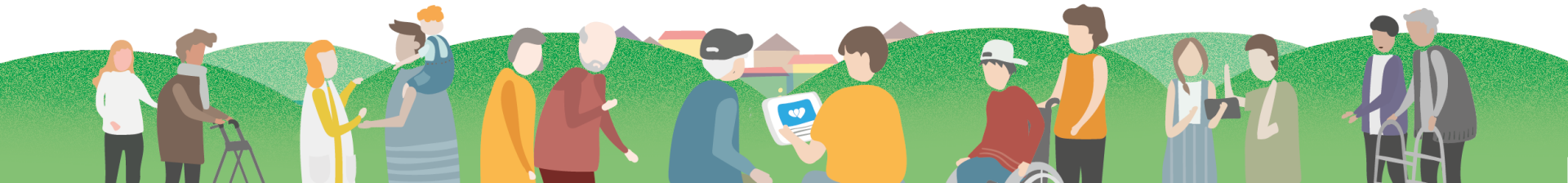
- Omaishoitovapaaseen sisällytetään sairausvakuutuksella katettu, erityishoitorahaan vertautuva omaishoitoraha vähintään 10 päivää ja saattohoitotilanteessa 20 päivää.

Miksi ehdotetut muutokset tarvitaan?

- Suomi ikääntyy. Ikäihmiset haluavat asua pääsääntöisesti mahdollisimman pitkään kotonaan. Hoitohenkilökunnasta on pulaa. Läheisten mahdollisuuksia turvata inhimillinen hoito tulee vahvistaa kaikilla hallinnon aloilla.
- Iso joukko työssäkäyviä henkilöitä haluaa auttaa ja tukea läheisiään. Siihen tarvitaan myös työelämässä kannusteita. Kattavampia/monipuolisempia vaikuttavuusarviointeja tehtävä korvatun omaishoitovapaan vaikutuksista: kuinka paljon käytettäisiin, nettovaikutukset yhteiskunnassa; julkinen, työnantajat ja omaishoitajat.
- Tavoiteltu eläkeikä nousee. Moni joutuu luopumaan ansiotyöstä juuri keski-iässä ja eläkeiän kynnyksellä (yleensä oman muistisairaan tai muuten apua tarvitsevan vanhempansa) omaishoidon vuoksi, jos työelämään ei saada lisää keinoja, jotka mahdollistavat ansiotyön ja omaisten hoidonyhteensovittamisen ilman liiallista taloudellista taakkaa omaishoitajalle.
- Ansiotyön ja omaishoidon yhdistäminen lisää myös työhyvinvointia, työn tuottavuutta.

→Hoiva on elämänmittaista, ei vain lapsiin kohdistuvaa.

Omaishoitajaliitto

Suomessa tarvitaan onnistumisia 2020 – luvulla
Kiitos, kun mahdollistat niitä omaishoitajille!

